

**Zapomniane świąty – aktualne procesy:
Krajobraz nadrzeczny oraz ochrona i wykorzystanie przyrody w Dolinie Dolnej Odry**

**Program polsko-niemieckiej podróży studyjnej
dla studentów, multiplierów, dziennikarzy i zainteresowanych osób
16-18 czerwca 2017**

Instytut Historii Stosowanej – Społeczeństwo i Nauka w Dialogu, Frankfurt nad Odrą,
we współpracy ze Stowarzyszeniem Historyczno-Kulturalnym „Terra Incognita”, Chojna, oraz
Stowarzyszeniem na Rzecz Wspierania Parku Narodowego Dolina Dolnej Odry

Miejscowości, które odwiedzamy po polskiej stronie, należą do historycznego Pomorza Tylnego. Dla Gryfina i Widuchowej ich nadodrzańskie położenie grało już od stuleci ważną rolę, przede wszystkim ze względu na rybołówstwo i transport wodny, ale w XX wieku także ze względu na rozwój turystyki: w letnie weekendy ze Szczecina wyruszały statki parowe z pasażerami, pragnącymi spędzić niedzielę na łonie natury. Rok 1945 i następne lata przyniosły dramatyczne zmiany: zniszczenie Gryfina, ucieczki i wypędzenie ludności oraz napływ nowych mieszkańców, którzy potrzebowali dziesięcioleci, by w tym początkowo obcym krajobrazie naprawdę się zadomowić.

|| Co stało się z tym obszarem i jego dziedzictwem po 1945 roku? Jak "zdobywali" i przekształcali go nowi mieszkańcy? Jak kształtują się ich relacje z niemieckimi sąsiadami?

Na zachodnim brzegu Odry odwiedzamy okolice Criewen i Gartz. Tutaj zajmujemy się głównie zmienną historią wykorzystania i konserwacji przyrody. Tam, gdzie jeszcze przed kilkadziesiąt laty stały lokale dla weekendowych wycieczkowiczów, teraz znajduje się ścisły rezerwat przyrody – Gartzter Schrey. Szczególnie interesujący jest tutaj fakt, że równie wartościowe obszary na polskim brzegu Odry nie są aż tak bardzo chronione.

|| Skąd biorę się różnice w postrzeganiu tych terenów? Jakie są perspektywy ich dalszej ochrony i dalszego wykorzystania oraz współpracy polsko-niemieckiej w tej dziedzinie? I konkretnie: jakie znaczenie mają tu plany przywrócenia żeglowności Odry?

Piątek, 16 czerwca 2017: Gryfino, Widuchowa i Baniewice

Rozpoczęcie podróży: **Gryfino, g. 9.50**

Gryfino: wprowadzenie do historii miasta ze stowarzyszeniem „Terra Incognita”

Widuchowa: historia, turystyka i zaangażowanie społeczne – poznawanie wsi z klubem „Szperacze”

Winnica Turnau (Baniewice): nowa tradycja w regionie, osvajanie krajobrazu i obchodzenie się z niemieckim dziedzictwem architektonicznym. Rozmowa z właścicielami firmy i zwiedzanie gospodarstwa

Sobota, 17 czerwca 2017: Criewen, Gartz

Criewen: Czym jest park narodowy, dlaczego i jak chroni się przyrodę? – Rozmowa z dyrektorem „Nationalparkzentrum” (Park Narodowy Dolina Dolnej Odry), panem Dirkiem Treichel oraz zwiedzanie centrum. Warsztaty historyczne.

Gartz: znaki polskiej obecności w mieście

Gartz Schrey: wędrowka ze strażnikiem parku narodowego. Współczesny rozwój obszaru i sposoby jego ochrony.

Niedziela, 18 czerwca 2017

Mini-wykłady i praca w grupach: : historia i współczesność regionu:

- (a) Mieszkańcy, grupy etniczne, migracje
- (b) Granica i zmiany granic, centra lokalne i metropolie, rola Szczecina (opiekun: dr Paweł Migdalski, Uniwersytet Szczeciński)
- (c) Krajobraz nadrzeczny: między wykorzystaniem gospodarczym a ochroną przyrody (opiekun: stowarzyszenie Klub Przyrodników)

Zaangażowanie społeczne: kultura, rolnictwo i ochrona przyrody jako czynniki kształtujące region. Jak funkcjonuje zaangażowanie społeczne w regionie? Jakie szanse i przeszkody stoją przed współpracą nadgraniczną?

Zakończenie podróży: **Gryfino, g. 18.00**